

Cum ne modelează sufletul
creșterea copiilor

Chemarea sacră de a fi părinte

GARY THOMAS

Noua Speranță

Cuprins

1. Tăticul Dumnezeu	9
2. Rana cea mai dureroasă	23
3. Aurul din spatele vinovăției	39
4. Câștigarea cerului	59
5. Bucurie	77
6. Vulnerabilitatea perfidă	97
7. Dragoste arzătoare	113
8. Gloria din spatele murdăriei	133
9. Partea furtunoasă a creșterii copiilor: darul unor copii foarte sollicitanți	151
10. Un capitol foarte plictisitor din Biblie	169
11. Copiile noastre	183
12. Sacrificiul	197
13. Plecarea	219
Epilog - Primirea recompensei	241

Tăticul Dumnezeu

Într-una din zile, când fiica noastră Kelsey avea doi ani, a început să arate cu degetul spre scaunul fiecărui membru al familiei. Eu nu eram acasă. „Mami, a început ea, Allison, Graham, Kelsey...” Apoi a indicat cu arătătorul scaunul meu gol și a spus: „Dumnezeu.”

„Nu este Dumnezeu, Kelsey, i-a răspuns Lisa, soția mea. Este tata.”

„Isus“, a spus Kelsey zâmbind.

Trei zile mai târziu, când ne aflam cu toții într-o cameră de hotel, Kelsey a repetat scena. A început prin a-și îndrepta degetul spre noi, spunându-ne numele pe rând. Când a ajuns la mine, a spus: „Isus.”

„Kelsey, i-am spus, eu nu sunt Isus. Sunt tăticu.”

„Tu ești Tăticu Dumnezeu“, a răspuns Kelsey.

Am fost uimit și am încercat din răpputeri să o conving că nu sunt Dumnezeu, iar părinții care au copii de doi ani știu ce înseamnă aceasta. Până când am reușit să-mi termin expunerea, Kelsey trecuse deja la altceva mult mai important decât teologia: degetul ei de la picior și modul în care îl putea mișca.

Pentru mine aceasta constituie una dintre cele mai mari ironii. Mă refer la creșterea copiilor, la faptul că în ochii copiilor mei păream atât de mare, deși nu împlinisem încă treizeci de ani și cunoșteam foarte puține lucruri pe atunci. Acum, cu un pic mai multă experiență în cei peste patruzeci de ani ai mei, mi se pare hazliu când realizez cât de mic par în ochii copiilor mei! Graham știe că mă poate depăși oricând la un test de matematică (deși, spre ușurarea mea, acum când scriu aceste rânduri, încă nu m-a învins la golf), cât despre fetele mele nici măcar din greșeală nu mă mai confundă cu Dumnezeu.

Mai ales aceste episoade timpurii cu privire la confuzia identității au reușit să-mi deschidă ochii de părinte tânăr. Am observat că în măsura în care îmi petreceam mai mult timp alături de copiii mei, în primii ani ai copilăriei, apoi de-a lungul pubertății și ai adolescenței, cu atât mai deschiși erau ei față de prezența lui Dumnezeu în viețile lor. Cu cât petreceam mai puțin timp cu ei, cu atât erau mai puțin înclinați să se roage. Această constatare m-a pus pe gânduri și m-a smerit: cumva, în mintea lor eu contribuieam la formarea pasiunii și a foamei lor după Dumnezeu.

Curând după aceea, am descoperit și faptul că propria mea foame și pasiunea după Dumnezeu erau direct legate de îndeplinirea datoriei mele de părinte. Rolul meu de părinte s-a întins pe aproape două decenii, dar cred că este corect să menționez că din punct de vedere spiritual, emoțional și relațional solicitarea cea mai mare mi-au luat-o ultimii șaisprezece ani în comparație cu toți ceilalți ani ai vieții mele.

De ce rolul de părinte oferă o cale atât de puternică de a crește personal și de a te determina să reflectezi asupra lucrurilor importante din viață? Procesul creșterii copiilor necesită deprinderi pe care numai Dumnezeu le are și, fără îndoială, noi *nu* suntem Dumnezeu. Oricât de mult ne-ar numi copiii noștri „Tăticu Dumnezeu“, creșterea copiilor ne reamintește de umanitatea noastră absolută. Nu putem iubi perfect, așa cum iubește Dumnezeu. Capacitatea noastră de a stabili relații, de a înțelege și de a avea intimitate cu alții este marcată de slăbiciune, așa cum nu este cazul lui Dumnezeu.

Cu toate că eu consider creșterea copiilor ca pe unul dintre lucrurile cele mai semnificative și mai pline de satisfacții din tot ce am realizat în viață, ea a produs totuși și alte efecte asupra mea: m-a smerit, m-a frustrat

și uneori m-a năucit cu totul. Nu aș putea scrie niciodată o carte despre modul în care se poate crește un copil sau un adolescent pentru că nici eu nu cunosc toate ingredientele! Dacă credeți că în această carte veți găsi cei șase pași care o vor ajuta pe fiica dumneavoastră să reușească la școală sau cei zece pași care să-l pregătească pe fiul dumneavoastră pentru anii adolescenței, veți fi dezamăgiți. Veți descoperi că abordarea mea este total diferită, deoarece ea se referă cu predilecție la modul în care-i folosește Dumnezeu pe copiii noștri ca să ne formeze pe *noi* din punct de vedere spiritual.

Am descoperit că regulile din viața noastră au luat o turnură diferită la numai câteva săptămâni după nașterea celei dintâi fiice. Ne îndreptam spre Oregon și pe drum ne-am oprit să mâncăm ceva. În acel segment al vieții mele, mâncarea mea favorită era înghețata Dairy Queen Blizzard. Convingerea mea era că omul care a reușit să creeze acest meniu trebuie să fi fost creștin, pentru că numai inspirația Duhului Sfânt l-ar fi putut face să producă o mâncare atât de gustoasă.

Am comandat cartofi prăjiți și hamburgeri. În timp ce-mi așteptam felul meu favorit, am ieșit pe terasă, bucurându-mă de ziua însorită și exact în acel moment fiica noastră și-a umplut scutecul, iar aceasta se întâmpla o dată la trei zile. Primul nostru copil și-a făcut obiceiul de a „păstra“. Prefera să aștepte până când ne aflam în drum spre biserică, până când tocmai ne așezam la cină, imediat după ce făcea baie sau în alte momente prielnice și atunci elimina tot ceea ce digerase în ultimele șaptezeci și două de ore.

Îmi aduc aminte cât de neajutorat m-am simțit. Cartofii prăjiți începeau să se răcească, pierzându-și acel gust atât de bun, iar înghețata mea favorită care se topea nu mai prezenta nicio valoare, în schimb mă așteptau vreo cincisprezece minute de muncă. Și, pentru că ea elimina o dată tot ce ingera timp de trei zile, nu era suficient doar să i se schimbe scutecul. Avea nevoie de o baie veritabilă și de schimbarea completă a hainelor. Și, desigur, călătoream.

„De ce stai și te uiți, mi-a spus Lisa. *Ajută-mă!*“

„Dar...“ am îngânat eu privind la cartofii prăjiți și la înghețata care începea să se topească, în timp ce îmi lăsa gura apă. M-am întrebat ce soartă va avea mâncarea în soarele fierbinte. Cu resemnare, am pus punga cu mâncare pe mașină și am trecut la treabă.

Într-adevăr, viața s-a schimbat. Privit acum, după cincisprezece ani, incidentul pare a fi un sacrificiu minor, dar el a reprezentat un punct de cotitură pentru mine la cei douăzeci și cinci de ani pe care-i aveam. Am învățat să pun nevoile altora înaintea propriilor mele nevoi. Nu știam atunci că am pornit pe un drum al transformării spirituale numit creșterea copiilor.

Soția mea și cu mine am învățat multe lucruri citind cărți și participând la seminariile de pregătire unde am aflat despre modul cum să-i formăm pe copiii noștri însă, pe parcursul creșterii lor, am realizat că și copiii noștri ne-au modelat pe noi. De-a lungul creșterii copiilor și părinții și copiii au multe de învățat! Copiii noștri ne-au învățat ce înseamnă sacrificiul de sine (capitolul 12) și cum să înfruntăm sentimentele de vinovăție (capitolul 3). Ei ne-au învățat arta de a-i asculta pe ceilalți și ne-au forțat să îngenunchem ca să ne rugăm (capitolul 4). Ne-au învățat să râdem (capitolul 5), să plângem (capitolul 9) și să trăim în mod curajos (capitolul 6). Ne-au ajutat să ne recunoaștem slăbiciunile, nevoile și dependența de Cel care este mai mare decât noi (capitolul 13). Experiența creșterii copiilor este unul dintre cele mai influente aspecte ale formării spiritualității noastre din câte cunosc eu.

Micii profesori

Această idee, că Dumnezeu îi poate folosi pe copii să ne învețe pe noi, că avem oportunitatea să înțelegem mai bine aspectele spirituale de la cei pe care suntem chemați să-i creștem și să-i învățăm, provine de la Domnul nostru Însuși, care a fost un adevărat revoluționar în această privință.

În primul secol, copiii se bucurau de prea puțină prețuire și aveau parte de un respect minim. Cu toate că familia își aprecia propriii copii, societatea doar îi tolera. Chiar și limbajul epocii ne dezvăluie această prejudecată a primului secol al erei creștine. Unul dintre cuvintele grecești folosite pentru copil (*pais* sau *paidion*) avea sensul și de „servitor“ sau de „sclav“. Un alt cuvânt (*nepios*) avea conotația lipsei de experiență, a nebuleniei sau a neajutorării. Filozofii greci îi muștrău deseori pe oamenii stupizi sau nebuni numindu-i „*nepios*“. Chiar și scriitorii biblici i-au sfătuit pe creștini: „nu fiți copii [*paidia*] la minte“ (1 Corinteni, 14:20).¹

Imaginați-vă deci de câtă uimire au avut parte contemporanii lui Isus când El le-a adus un copil năzbătios și neastâmpărat și l-a așezat în fața mulțimii adunate (Matei, 18:1-9). Punându-și mâna pe umărul băiatului, Isus are îndrăzneala să le sugereze că acel copilăș era un exemplu demn de urmat.

Cred că până și copilul a fost luat prin surprindere! Copiii de abia *așteaptă* să ajungă adulți. Ei tânjesc să iasă din starea lor de inferioritate. Dar Isus a spus: „Nu, nu înțelegeți nimic. Dacă nu vă smeriți ca unul dintre aceștia, nu veți intra în Împărăția lui Dumnezeu.“ El a vrut să spună: „Priviți la copii *acum*, învățați de la ei *acum* și căutați să fiți ca ei.“

Isus face același lucru încă o dată, imediat după ce îi îndepărtează pe schimbătorii de bani din Templu (vezi Matei, 21:12-16). Isus nu numai că îi alungă pe hoți, ci îi și vindecă pe orbi și pe șchiopi. În acel moment copiii încep să strige: „Osana, Fiul lui David.“

Preoții și învățătorii Legii s-au infuriat și L-au întrebat pe Isus: „Auzi ce zic aceștia?“

„Da, le-a răspuns Isus. Oare n-ați citit niciodată cuvintele acestea: «Tu ai scos laude din gura pruncilor și din gura celor ce sug?»“

Care este sensul acestei întâmplări? Conducătorii religioși L-au muștrat pe Isus: „Ține-i în frâu pe acești copii umili care Te cred Mesia. Poate că îi păcălești pe ei, dar noi știm cine ești!“ Isus însă a inversat rolurile și sensul cuvintelor Lui a fost: „*Voi* vă înșelați, nu acești copii «ignoranți».“

Isus a părut încântat de faptul că acești copii „lipsiți de experiență, necunoscători“ au fost capabili să înțeleagă mai multe decât adulții care aveau mai multă pregătire. Adresându-se mulțimii din Galilea, Isus a spus: „Te laud, Tată, Doamne al cerului și al pământului, pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor. Da, Tată, Te laud, pentru că așa ai găsit Tu cu cale!“ (Matei, 11:25-26).

Descoperim geniul copiilor, din punct de vedere spiritual, în statutul lor de neajutorați. Biblia, la fel ca spiritualitatea creștină, susține ferm decăderea spirituală a umanității. Mesajul evangheliei îl incomodează pe omul plin de mândrie tocmai pentru insistența cu care i se adresează amintindu-i că este căzut, neajutorat și că are nevoie de cineva care să plătească în locul lui și că este nevoie să fie umplut de o forță exterioară

pentru a-și putea trăi viața așa cum trebuie trăită. Un copil întruchipează perfect acest adevăr.

Dar mesajul acestei cărți trece dincolo de ideea că putem învăța de la copii. Cartea susține că *procesul creșterii copiilor* este una dintre căile cele mai eficiente în formarea spirituală a bărbaților și a femeilor. Dacă nu suntem reci din punct de vedere spiritual — de fapt, cadavre spirituale — drumul creșterii, îngrijirii, învățării și iubirii copiilor va lăsa amprente de neșters asupra noastră. Nu vom mai fi niciodată ceea ce am fost înainte, vom fi transformați pentru eternitate. Din punct de vedere spiritual, avem tot atâta nevoie să creștem copii cât au copiii nevoie să-i creștem.

De ce să avem copii?

Când vreau să stărnesc puțină agitație în timpul seminariilor mele pe care le-am numit „Căsătoria sacră“, tot ceea ce trebuie să fac este să le pun participanților întrebarea de ce s-au căsătorit. Mulți dintre noi am intrat în viața conjugală destul de tineri, iar motivațiile au fost unele superficiale și egoiste. Puțini dintre noi am înțeles ce înseamnă un devotament total și o chemare înaltă pe care le reclamă căsnicia clădită pe standarde biblice.

Este trist, dar cei mai mulți dintre noi ajungem să avem copii din motive la fel de egoiste. Unele tinere necăsătorite au mărturisit consilierilor de la centrele de ajutorare a femeilor însărcinate că au dorit sarcina pentru a aduce pe lume pe cineva care să le iubească. Unii bărbați cred că este important „ca numele familiei să fie dus mai departe“. Sunt cupluri care au copii pentru că bebelușii „sunt atât de drăgălași“ sau care cad în prăpastia narcisismului de a crea o altă ființă umană care să fie întocmai combinația dintre ființele lor grozave. Mai există apoi și cei care cred că apariția unui copil poate salva o căsnicie aflată în pericol.

Trebuie să recunosc faptul că eu mi-am dorit copii în parte pentru că am dorit să am o relație apropiată tată-fiu și tată-fiică. Am vrut să fiu un erou pentru copiii mei, așa cum tatăl meu a fost un erou pentru mine. Am crezut că acești copii vor confirma valoarea mea ca bărbat. Dar aceste motivații, oricât de nobile par, sunt în esență tot narcisiste, bazate pe o concepție idealizată despre copii și pe o concepție idilică despre viața de familie.

Nu a trecut însă mult timp și am descoperit ceea ce descoperă fiecare părinte: copiii noștri sunt la rândul lor păcătoși care au nevoie de harul lui Dumnezeu și sunt ființe umane care necesită îngrijiri douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Această realitate a topit sentimentalismul și ideea idilică despre viața de familie înainte de terminarea primului pachet de Pampers!

Avem nevoie de ceva mai concret, cu valoare eternă, pentru a putea înfrunta provocările creșterii copiilor. Cel mai bun motiv de a avea copii, motiv care durează mai mult decât sentimentele noastre, este atât de simplu încât nu pare prea profund: Dumnezeu ne poruncește să avem copii (Geneza, 1:28). Dorința Lui este: „înmulțiți-vă, umpleți pământul“, iar această poruncă include creșterea unor copii cu sensibilitate spirituală, care Îl vor sluji pe Dumnezeu și vor contribui la extinderea Împărăției Sale pe pământ. Deuteronomul, 6, și Psalmul 78 dezvoltă instrucțiunile din Geneza spunându-ne că trebuie să-L iubim pe Domnul și, pe lângă aceasta, să creștem copii care Îl vor iubi pe Dumnezeu și vor asculta de poruncile Lui.

Cu alte cuvinte, a avea copii nu ține atât de mult de *noi*, ci de *El*. Noi suntem chemați să avem copii și să-i creștem pentru gloria lui Dumnezeu.

Cei mai mulți dintre noi devenim egoiști prin natura noastră pe parcursul creșterii copiilor. De-a lungul anilor, trăim cu speranța că vom obține beneficii de pe urma lor, dar uneori suntem treziți la realitate de situațiile jenante în care ne pun (dar pot fi și exemple foarte bune), iar atunci devenim plini de resentimente și apare acel climat nesănătos din punct de vedere spiritual care pune stăpânire pe familia noastră. Când nu înțelegem scopul pentru care avem și pentru care creștem copii, procesul devine obositor și plictisitor.

Când realizăm faptul că a avea copii ține mai mult de Dumnezeu decât de noi, atunci încercările, problemele și sacrificiile creșterii copiilor sunt mai ușor de suportat. Vedem un scop mai înalt dincolo de dificultățile prezentului și ne aducem aminte: „Dumnezeu este important, nu eu.“ În ultimă instanță, nu contează cât de mândru sunt eu datorită copiilor mei, ci cât de credincios am fost eu în îndeplinirea sarcinilor pe care mi le-a dat Dumnezeu. Când lași ca speranța și bucuria să depindă de

reacția unui om păcătos, situația este, în cel mai bun caz, precară. A lăsa speranța și bucuria să depindă de reacția unui păcătos aflat în primii ani de viață sau în adolescență înseamnă a-ți asuma un mare risc de a fi dezamăgit și de a ajunge chiar la disperare.

Creșterea copiilor (și viața conjugală) ne va aduce dezamăgiri, ne va produce răni și frustrări. Da, vor exista momente de bucurie și fericire aproape transcendentă, dar nu vă înșelați, viața de familie ne va provoca răni dureroase. Dacă motivația noastră este egoistă, vom fugi de cele mai mari provocări ale creșterii copiilor. După ce dezamăgirea ne va cuprinde sufletul, ne vom retrage în aceleași cochilii în care ne-am retras când eram copii și vom fugi de durere, nu retrăgându-ne în camera noastră sau ascunzându-ne în curte (ca în copilărie), ci găsindu-ne refugiu în muncă, în distracții sau chiar în biserica noastră.

Să recunoaștem că atât căsnicia cât și creșterea copiilor ne pot oferi atât momente de fericire, cât și provocări care vor zdruncina ființele noastre din temelii. Să recunoaștem faptul că viața de familie ne pune la încercare mai mult decât orice altceva, dar să mai recunoaștem și adevărul că pentru cei mai mulți dintre noi aceasta este chemarea lui Dumnezeu și planul Său de a ne transforma în ființe perfecte. După ce recunoaștem că suntem păcătoși atât noi cât și copiii pe care Dumnezeu ni i-a dat și că toți împreună, ca familie, trebuie să creștem spiritual în cunoașterea lui Dumnezeu atunci viața de familie primește un scop și un context cu totul nou. Devine sacră atunci când înțelegem faptul că Dumnezeu poate „boteza“ scutecele murdare, excesele de furie ale copiilor și tăcerile deranjante ale adolescenților pentru ca, prin ele, să ne transforme în oameni care să semene tot mai mult cu Isus Cristos.

Cei mai mulți dintre noi știm toate aceste concepte, doar că nu le-am putut exprima prea bine în cuvinte. Un pastor, prieten de-al meu m-a întrebat care este subiectul cărții pe care o scriu și, după ce l-a aflat, a făcut conexiunea dintre subiect și unele dintre problemele prin care au fost nevoiți să treacă el și soția lui în timp ce își creșteau fiul. „Soția mea și cu mine, mi-a mărturisit el, considerăm că experiențele noastre cu Jeff sunt cele mai influente din viața noastră din punct de vedere spiritual.“

Romanciera de succes Rachel Cusk a recunoscut: „Ca mamă înveți ce înseamnă să fii martir și demon. Ca mamă am experimentat cât pot fi

de virtuoasă, dar și cât de îngrozitoare pot fi, implicându-mă în virtutea și în spaima lumii mai mult decât gândeam eu atunci când nu am avut copii.⁶²

O mamă care a dat naștere unui copil ce avea probleme de dezvoltare a spus: „Nu aș schimba nimic. Sunt bucuroasă că îl am pe el, pentru că nu aș mai fi așa cum sunt dacă nu l-aș fi avut. Îmi doresc să fi fost normal, dar nu regret că am învățat ceea ce am învățat.“

Nu regret că am învățat ceea ce am învățat.

Acesta este mesajul cărții. Scopul este ca, pe parcursul procesului sacru de creștere a copiilor, să puteți spune la fel: „Uneori a fost greu, dar nu regret că am învățat ceea ce am învățat.“

Soția mea și cu mine avem trei copii. Când scriu această carte, Allison are șaisprezece ani; Graham treisprezece și Kelsey unsprezece. Încă suntem în plin proces de creștere a copiilor și acesta este motivul pentru care ezit să scriu o carte despre cum să-ți educi copiii. Această carte pune mai degrabă întrebarea „de ce?“ și este preocupată de „ce s-a întâmplat?“

Pe parcurs noi am învățat că toți copiii, cei talentați și cei dificili, cei care ne fac să râdem și cei care ne fac să plângem, cei care ne trimit pe genunchi să ne rugăm plini de bucurie sau de spaimă, cei cu rezultate foarte bune la școală și cei cu note mici, toți au ce să ne învețe. Totul face parte din planul lui Dumnezeu pentru creșterea copiilor.

De ce să crești copii?

Când ai copii, care este motivația creșterii lor?

Unii părinți aduc pe lume un copil, dar refuză să facă sacrificiile necesare pentru a-l crește *cu adevărat*. Un mogul din domeniul imobiliar i-a spus unui reporter: „Sunt fericit dacă îmi văd fiica la cină o dată la două luni. Nu este necesar să fiu în preajma ei tot timpul pentru a fi un părinte bun.“⁶³ Decizia de a concepe un copil este un lucru; creșterea lui zilnică cere un set de decizii total diferit. Ce motivație ai să te trezești dimineața devreme pentru a-ți ajuta copilul la teme sau să stai seara până târziu ca să discuți cu fiica ta despre ziua care va urma? De ce te privezi de unele lucruri pentru ca să le poți cumpăra altele copiilor tăi? De ce renunți la unele activități care îți fac plăcere pentru a sta acasă cu fiul sau fiica ta?

Dacă ești o mamă singură, de ce continui să te zbați să rezolvi lucrurile, chiar dacă epuizarea te face să simți că hainele-ți cântăresc 50 de kilograme? Dacă ești părinte vitreg, de ce te supui chinului să rezolvi disputele inerente acestei situații, de ce te străduiești să menții o relație volatilă și de ce încerci să faci ceea ce unii cred că este virtual imposibil — să unești două familii dezbinat, formate din oameni cu răni sufletești adânci? Dacă ești părinte adoptiv, de ce îți asumi un angajament atât de înalt pentru copilul altcuiva?

Petrecem mult timp discutând „cum“ să ne creștem copiii, dar neglijăm să ne întrebăm „de ce“ îi creștem. Este o situație nefericită pentru că răspunsul la întrebarea „de ce“ ne oferă motivația și modelul necesare pentru a ne ocupa de „cum“ ne creștem copii. Dacă răspunsul la întrebarea „de ce“ este eronat, atunci motivațiile noastre vor fi denaturate și, cu toate că răspunsurile la întrebarea „cum“ vor fi eficiente, această eficiență va fi greșit direcționată.

Pavel ne oferă un răspuns clar la întrebarea „de ce“ în 2 Corinteni, 7:1. La prima vedere, acest verset nu pare a se referi la creșterea copiilor (și, în context, nici nu se referă), dar ar putea fi cel mai util verset referitor la creșterea copiilor din întreg Noul Testament:

Deci, fiindcă avem astfel de făgăduințe, prea iubiților, să ne curățim de orice întinăciune a cărnii și a duhului și să ne ducem sfințirea până la capăt, în frica de Dumnezeu.

Mai întâi Pavel ne spune că este necesar să ne curățim noi înșine, nu să ne ocupăm de sfințirea copiilor noștri. Mulți dintre noi suntem ispitiți să ne concentrăm eforturile asupra sfințirii *copiilor noștri* și astfel să ne neglijăm propria creștere spirituală. Dr. Kevin Leman, mi-a spus că el crede despre creșterea copiilor că se aseamănă cu instrucțiunile oferite de liniile aeriene în cazul unor probleme ivite în timpul zborului. Înainte de decolare, fiecare pasager este instruit ca, atunci când măștile de oxigen sunt coborâte, părinții trebuie să și le pună mai întâi ei și apoi să se ocupe de copiii lor. De ce? Pentru că, într-o situație de urgență, părinții trebuie să gândească limpede și să acționeze cu eficiență. În cazul în care părinții nu-și pun măștile de oxigen, nu se vor putea concentra, iar copiii care depind de ei ca să le pună măștile vor avea de suferit.

Ceea ce este adevărat din punct de vedere fizic este adevărat și în domeniul spiritual. Dacă neglijăm să ne conectăm la sursa de „oxigen spiritual“, umblarea noastră cu Dumnezeu, motivațiile noastre vor fi greșite. Discernământul, empatia și capacitatea de a-i încuraja pe copii și de a-i confrunta ni se vor diminua. Trebuie să considerăm creșterea copiilor un proces prin care Dumnezeu ne purifică pe *noi*, părinții, în timp ce îi modelează pe copiii noștri.

Acest proces extins de purificare include „orice întinăciune a cărnii și a duhului“. Expresia biblică ne duce dincolo de păcatele „fizice“ evidente, cum ar fi abuzul de substanțe, abuzul fizic, imoralitatea sexuală, limbajul murdar și altele și pătrunde în celelalte aspecte care sunt contaminate de păcat, cum ar fi gelozia, teama, resentimentele, controlarea altora și dorința de a avea tot mai mult. Pavel ne avertizează că acest proces de purificare este atât profund cât și complet, mergând până la rădăcinile spirituale ale ființei noastre. Procesul creșterii copiilor ne va obliga să ne confruntăm cu păcate spirituale despre care nici nu am bănuțit că există. El ne va arăta slăbiciunile interioare, pe care odinioară le-am considerat calități. Va scoate la iveală „spărturi“ atât de mari în edificiul nostru spiritual încât am putea trece cu mașina printre ele.

Pavel denumește acest proces folosind expresia: „să ne ducem sfințirea până la capăt“. Este expresia mea favorită din Noul Testament („perfecționându-ne sfințenia“, în traducerea englezească NIV; n.tr.). Fiind păcătoși, nu vom putea reflecta perfect imaginea lui Cristos până la revenirea Sa. Între timp, trebuie să ștergem petele de murdărie, să șlefuiim părțile colțuroase și să lăsăm ca lumina lui Cristos să strălucească prin noi cât mai mult cu putință. Acest proces de creștere spirituală nu este doar atotpătrunzător („să ne curățim de orice întinăciune a cărnii și a duhului“), ci și continuu („să ne ducem sfințirea până la capăt“, verbul fiind la timpul prezent).

De ce depunem acest efort intens și perseverent? Ce motivație ne determină să abordăm creșterea copiilor în acest mod? Pavel nu putea afirma aceasta cu mai multă claritate: „în frica de Dumnezeu“ („datorită fricii de Dumnezeu“, NIV; n.tr.). Când motivația noastră este frica de Dumnezeu, 99,9 la sută din scuzele pe care le invocăm în viața de familie dispar. Dumnezeu rămâne întotdeauna demn de reverența noastră, deci

nu putem invoca nicio scuză ca să nu trăim astfel încât să progresăm în sfințenie.

Vă voi da un exemplu din viața mea. Într-o duminică seara mă întorceam dintr-o călătorie, deoarece în acel weekend am răspuns unei invitații de a predica. Și, pentru că nu mai petrecusem timp cu fiica mea de două zile, m-am sculat după mai puțin de cinci ore de somn ca să o duc la școală cu mașina. Autobuzul școlar ar fi fost o alternativă dar, dacă mergeam cu mașina, se putea scula mai târziu și puteam discuta în timpul drumului.

Cel puțin așa am crezut eu.

Era dimineața zilei de luni și fiica mea se afla în dispoziția sufletească tipică acelei zile. Nu am reușit să scot nici o propoziție din gura ei, la fel cum nu aș fi putut muta Muntele Everest. A coborât din mașină tăcută, fără măcar să-mi spună „mulțumesc“. De obicei Allison își exprimă cu ușurință recunoștința, însă acea zi de luni era doar o alta din acele zile caracteristice vieții de adolescent.

Dacă aș fi fost un tată preocupat exclusiv de copilul lui, aș fi avut resentimente și imediat aș fi început să „fierb“: *Mă trezesc după doar câteva ore de somn și așa se poartă cu mine? Bine, nu va mai avea ocazia aceasta niciodată! Săptămâna viitoare voi dormi mai mult și voi juca golf.* Părinții care sunt preocupați exclusiv de copiii lor se vor purta frumos cu ei numai atunci când și copiii se vor purta frumos cu ei. Acest tip de părinte va face orice sacrificiu pentru copil dacă acesta își va exprima recunoștința. Un părinte preocupat doar de copilul său își bazează acțiunile pe reacțiile copilului.

Pe de altă parte, un părinte preocupat în primul rând de Dumnezeu, va acționa pe baza fricii lui de Dumnezeu. Oricum se poartă copilul meu cu mine, știu că Dumnezeu dorește să mă apropie de el, să fiu cât mai prezent în viața lui și să-i ofer corectarea biblică și sprijinul dragostei. Nu contează cum reacționează copilul meu, ci contează să fac ceea ce m-a chemat Dumnezeu. Chiar dacă o ador pe fiica mea, nu mă voi trezi mai devreme cu câteva ore numai din dragoste față de ea, ci datorită reverenței față de Dumnezeu.

Vedeți diferența? Sper că sesizați și importanța. Când nu teama de Dumnezeu este motivația noastră, tendința noastră va fi să acordăm o

atenție exagerată lucrurilor minore și o atenție minimă lucrurilor care merită cu adevărat atenție. Poate că vom crește un copil mai politic și mai ascultător, dar nu îi vom transmite valorile cu adevărat importante. Dacă procesul creșterii copiilor s-ar rezuma doar la schimbarea comportamentului, Isus i-ar fi lăudat pe farisei și ar fi alungat-o pe femeia prinsă în adulter.

Cu alte cuvinte, eu afirm că *propria mea viață spirituală trebuie să fie motivația creșterii copiilor mei*. Dacă suferim în privința dezvoltării noastre spirituale, relațiile noastre vor fi afectate: vom deveni mai exigenți, vom urmări să-i controlăm pe copii, vom fi mai intoleranți, vom fi mai plini de resentimente. Partenerul de viață și copiii noștri nu ne pot stămpăra setea după Dumnezeu existentă în sufletul nostru. Când Îl neglijăm pe Dumnezeu, le impunem partenerilor de viață și copiilor noștri să ia locul lui Dumnezeu și nu este deloc scopul pentru care au fost creați.

Cu ajutorul acestei cărți mi-ar plăcea să putem învăța să luăm în stăpânire viața noastră spirituală și să o supunem procesului sfințirii pentru binele familiilor noastre și al Împărăției lui Dumnezeu. Creșterea copiilor din punctul de vedere creștin este cu adevărat un drum *sacru*. Ea ne cheamă la purificare personală, ne cheamă să ne folosim de ea ca de un proces de perfecționare în sfințenie și aceasta zilnic, motivația fiind frica de Dumnezeu. Dacă abordăm creșterea copiilor cu acest mod de înțelegere a procesului, fiecare aspect va primi o semnificație nouă și un scop nou, chiar și în aspectele dificile.

Noi trăim înconjurați de învățători sfinți. Uneori ei ne disprețuiesc pe noi și se disprețuiesc pe ei înșiși. Uneori au accese de furie. Uneori ne îmbrățișează, ne sărută și ne iubesc. Prin faptele lor bune și rele, ei ne modelează sufletele și ne invită să-L experimentăm pe Dumnezeu în moduri noi și profunde. Cu toate că vom vărsa multe lacrimi pe parcursul acestui drum sacru al creșterii copiilor, ne vor aștepta pe el numeroase binecuvântări.

Soarele fără ploaie este rețeta deșertului.

Proverb arab

Eu socotesc că suferințele din vremea de acum nu sunt vrednice să fie puse alături cu slava viitoare, care are să fie descoperită față de noi.

Romani, 8:18

Rana cea mai dureroasă

Cum ne învață creșterea copiilor să prețuim caracterul și slujirea mai mult decât confortul

Abigail Adams a trăit într-o perioadă în care a fi de acord să-ți lași propriul copil să plece cu tatăl său într-o misiune diplomatică importantă însemna a nu-l vedea câțiva *ani*, nu doar câteva săptămâni. Pus în fața unei astfel de călătorii, John Quincy, de nouă ani, nu știa dacă să își părăsească sau nu mama pentru un timp atât de îndelungat.

Într-o mișcătoare scrisoare de rămas bun adresată fiului ei, Abigail a arătat ce prețuia ea cel mai mult. În loc să-l țină pe John Quincy lângă fusta ei, Abigail s-a străduit să-l încurajeze pe fiul ei în decizia de a pleca. Ea a recunoscut faptul că separarea va fi într-adevăr grea și că vor exista pericole reale (călătoriile pe mare în secolul al optsprezecelea puteau fi destul de riscante). Dar, de asemenea, ea i-a amintit celui mai mare fiu al ei de datoria lui de a profita din plin de beneficiile de care se bucura în calitate de fiu al unui om influent. Unele dintre beneficii implicau

sacrificii și riscuri, dar, în final, acceptarea beneficiilor împreună cu riscurile duce la trăirea unei vieți complete și satisfăcătoare.

Abigail i-a scris aceste cuvinte profunde fiului ei:

Nu în perioadele calme și liniștite ale vieții... se formează marile caractere. Deprinderile unei minți puternice se formează în înfruntarea dificultăților. Problemele mari au nevoie de oameni cu virtuți mari. Când mintea este stimulată și animată de scene care angajează toată inima, atunci acele calități, care altfel ar rămâne adormite, se trezesc la viață și formează caracterul eroului și al omului de stat.¹

Un părinte slab din punct de vedere spiritual nu ar putea scrie astfel de cuvinte pentru că nicio rană nu este mai dureroasă decât să vezi rănilor copiilor tăi. Abigail i-a spus soțului ei: „Când el este rănit, eu sângerez.“ Cei mai mulți părinți pot spune la fel referitor la copiii lor. Care tată sau mamă nu l-a rugat stăruitor pe Dumnezeu: „Doamne, să simt *eu* durerea aceasta în locul copilului meu“? Dar Abigail avea o viziune mult mai largă: fără „probleme mari“ fiul ei nu va avea niciodată „virtuți mari“. Ea a știut că o viață plină de provocări este o viață care îți formează sufletul și, pentru că dorea să aibă un fiu matur, ea i-a spus să înfrunte direct încercările și să spună: „Lovește-mă cât poți de tare și te voi lovi și eu cât pot de tare.“ Altfel, aceste caracteristici latente în fiul ei ar fi rămas netrezite și nu ar fi ieșit niciodată la suprafață.

Abordarea lui Abigail a dat roade. John Quincy a cunoscut succesul în viață și a fost unul dintre cei mai creativi, mai competenți și mai eficienți secretari de stat din istoria Statelor Unite, devenind ulterior președintele țării. Apoi, în calitate de congressman, a contribuit din plin la abolirea sclaviei. Care mamă nu ar fi mândră să aibă un fiu care să aibă un impact și o influență atât de mare asupra unei țări?

Care sunt aspirațiile tale cele mai mari pentru copiii tăi, confortul sau caracterul? Aproape zilnic noi trebuie să decidem între acestea două, pentru că ele intră inevitabil în conflict. Procesul sacru de creștere a copiilor îl maturizează pe părinte cerându-i să aleagă pentru copii între slujire și caracter, pe de o parte, și o viață lipsită de orice durere, pe de altă parte.

Ești deosebit

Să facem o comparație între atitudinea lui Abigail și alternativa foarte răspândită de astăzi: să ne spetim până la epuizare pentru a-i feri pe copiii noștri de orice stres și durere. În această nouă lume a lașității, competiția este interzisă.

Rick Reilly a scris în revista *Sports Illustrated* despre unele școli din New York, Texas, Utah și Virginia care au interzis jocul numit dodgeball și de asemenea despre posibilitatea de a se renunța la el și în multe alte școli. Jocul definește în mod clar două categorii: învingători și învinși. Ești eliminat în momentul când mingea te lovește. După părerea unora aceasta afectează respectul de sine al copiilor. Unii experți și-au exprimat temerea că jocul promovează agresivitatea pentru că se aruncă mingea țintind spre alt jucător cu intenția de a-l nimeri.

Dar, fără riscuri, pot exista cu adevărat recompense? Îmi aduc aminte și acum de câțiva băieți din clasa a treia care se credeau bărbați și au început să se bărbiească încă de atunci, dar care au simțit pe fața lor pumnul meu sau de uluiala băieților mai mari când reușeam să prind mingile aruncate spre mine cu toată forța de care erau în stare. Astăzi copiii s-ar putea să nu mai experimenteze astfel de fiori datorită minții unor experți din Ministerul Educației. Cronicarul sportiv Rick Reilly și-a exprimat lamentațiile izvorâte din aceste situații:

Știu ce vor acești părinți. Obişnuiți cu o viață comodă, vor ca fiicele și fiii lor să crească în pânțele confortabil al unui mediu lipsit de orice competiție, unde toți să participe la un picnic împreună cu Scufița Roșie și Bunicuța și să fie serviți de Lupul cel mare și rău. Apoi, când copiii lor vor ieși brusc în lumea reală, vor afla cu stupefacție că, într-adevăr, există oameni tari și oameni slabi, există echipe, dintre care unele câștigă și unele pierd. Îi vei recunoaște imediat pe acești copii. Spiritul competițional le va lipsi cu desăvârșire.²

S-ar putea ca unii dintre acești experți în educație să nu se mulțumească doar să interzică jocuri cum este dodgeballul. S-ar putea să interzică și jocul cu scaune, unde numărul scaunelor este mai mic decât cel al participanților și, la întreruperea muzicii, fiecare trebuie să se

așeze pe câte un scaun. Cel care nu reușește este eliminat. Acești educatori sunt de părere că jucătorului eliminat îi este afectat respectul de sine.

De fapt, puține dintre jocurile copilăriei scapă de atenția acestor păzitori ai respectului de sine. De exemplu, Școala Elementară Franklin din Santa Monica, statul California, a interzis jocul de-a prinselea „nesupravegheat“. Reilly crede că acest joc mai poate fi salvat. El sugerează că dacă regula jocului s-ar schimba și copiii ar striga: „Ești deosebit“ în loc de: „Ești prinsă“, jocul ar putea supraviețui.

Tristul adevăr este că aceste jocuri nu îi afectază atât de mult pe copiii noștri, cât pe *noi*, părinții. Încercăm să ne protejăm pe noi înșine, nu pe copiii noștri, atunci când împingem ridicolul la extrem. Este necesară o doză dublă de curaj ca să-l poți privi pe copilul tău cum suferă că a pierdut la un joc, iar prin acea metodă, care se presupune că ar trebui să-l cruțe, nu facem decât să proiectăm această durere asupra lui.

Esența aici nu este competiția. Dr. Melody Rhode, terapeut familial și prietenă a familiei noastre, a învățat din experiență că un copil crescut conform unei filozofii a „cocoloșelii“, care evită cu orice preț adversitatea și durerea, are mai multe șanse să devină dependent, obez, consumator de droguri și alcool, cu tendințe suicidale, incapabil și de multe ori copleșit de viață și de exigențele ei. Ea a arătat că expresia „durerile creșterii“ se referă la mai multe aspecte, nu numai la genunchi juliți, ci și la inimi care suferă și la suflete dezamăgite — experiențe esențiale pe drumul spre maturitate. Dacă ne protejăm copiii de toate riscurile, provocările și respingerile posibile, dezvoltarea lor va fi îngreunată și vor rămâne imaturi.

Din dragoste pentru copiii noștri, trebuie să devenim suficient de puternici din punct de vedere spiritual pentru a-i vedea cum suferă, cum trec prin dezamăgiri și pentru a le putea auzi strigătele. Altfel, riscăm să creștem oameni care nu ne vor face probleme, docili, dar goi pe dinăuntru. În acest domeniu, imaturitatea și slăbiciunea noastră spirituală pot constitui un handicap pentru copiii noștri.

Copii cumiți, docili — și goi pe dinăuntru

Marilee Jones este decan responsabil cu admiterea studenților la Massachusetts Institute of Tehnology (MIT), una dintre cele mai prestigioase universități din Statele Unite. În aprilie 2002 ea a primit o scrisoare de la tatăl unui fiu care a fost respins: *L-ați respins pe fiul meu. Este devastat. Ne vedem la tribunal.*

Este departe de a fi doar un incident izolat. Doamna Jones afirmă că „tot mai mult părinții de astăzi devin implicați în procesul de admitere la universitate a copiilor lor și în multe cazuri acțiunile și atitudinile lor scapă de sub control.”³

Un prieten al meu, Jim Schmotzer, este de acord cu ea. La fel ca Marilee Jones, el își câștigă existența ocupându-se de copii. Fost profesor, conduce acum o lucrare creștină a studenților. Această poziție îi oferă posibilitatea de a observa roadele stilului modern de creștere a copiilor. În cuvintele lui Jim: „Aceasta este prima generație de copii ai căror părinți au fost supervigilenți și protectori în toate detaliile vieții copiilor: dacă au luat note mici, era vina profesorului. Dacă nu erau introduși în echipa școlii, antrenorul nu avea deloc viață ușoară. Fiecare credea că doar copilul lui este deosebit, oricum deasupra mediei, deși mie mi se pare că *majoritatea* copiilor *trebuie* să fie la nivelul mediu (altfel nu ar exista un nivel mediu).“ Jim nu se exclude nici pe sine însuși de la aceste comentarii. El mărturisește cu sinceritate că s-a confruntat cu această atitudine și uneori a comis aceleași greșeli pe care observă că le comit și alți părinți.

Jim a continuat: „În generația aceasta, noi ca părinți am depus toate eforturile posibile de a ne proteja copiii de orice durere și de a-i ajuta să obțină succes în tot ce au făcut. Această abordare eronată îi privează de a învăța ce este înțelepciunea și nu au deprinderea de a lua decizii. Eu cred că noi învățăm mai mult din eșecuri decât din succese dar când părinții își protejează copiii de toate eșecurile, consecința inevitabilă este lipsa înțelepciunii.”

Jim a adăugat: „Copiii de astăzi au un nivel ridicat de viață, mănâncă bine, au haine frumoase și primesc mașini, fie că merită, fie că nu. Copiii ajung să creadă că acest mod de viață este o regulă și nu realizează că

trebuie să muncească pentru a-l putea obține. Urmarea este că ei trăiesc într-o lume a iluziilor pentru că nu sunt obligați să înfrunte realitățile vieții. Cu toate că au o pregătire intelectuală superioară, multora le lipsesc deprinderile practice de a ști cum să-și folosească pregătirea primită.⁴

Într-un articol din ediția din aprilie 2001 a revistei *Atlantic Monthly*, David Brooks spune, referitor la cei născuți între 1979 și 1982, că fac parte din „generația cea mai bine pregătită și supravegheată din istoria umană”.⁵ Brooks arată cât de mult s-au străduit părinții să le ofere copiilor lor toate avantajele. O dovadă este colecția de piese muzicale *Womb Song Serenades*, pentru a stimula activitatea cerebrală a fetușilor din pântecul mamelor lor. Dacă cumva adormei neglijând să-i oferi copilului tău acest avantaj încă din primele etape ale dezvoltării sale, mai aveai o șansă: îi puneai *Mozart for Babies' Minds* (cu fragmente din Concertul de Vioară nr. 3).

Într-o astfel de societate, copiii nu au nevoie de caracter, ci doar de medicamentele adecvate. De fapt, Statele Unite produc și consumă aproximativ 90 la sută din cantitatea de Ritalin și de produse echivalente.⁶ Așa cum au remarcat doi cercetători, dacă Denis, pericol public, s-ar naște astăzi, ar fi trecut imediat pe tratament cu Ritalin, iar personajul de benzi desenate Charlie Brown ar fi trecut imediat pe Prozac. (Cu certitudine, există copii care au într-adevăr nevoie de astfel de medicamente, dar aproape toți cei din sistemul de educație a copiilor îți vor spune că în cele mai multe cazuri medicamentele sunt *prima* măsură luată în cazul copiilor dificil de stăpânit.) Copiii sunt protejați exagerat de mult și de prea multe ori drogați cu medicamente și copleșiți de grija părintească.

Această abordare a dus la apariția unor copii foarte docili, dar goi pe dinăuntru, fără să aibă un „miez” tare. După opinia lui Brooks, „ei au un înalt simț al responsabilității. Sunt generoși. Au o inteligență strălucită. Sunt politicoși și este o plăcere să fii în preajma lor. Dar ei trăiesc într-o țară care a pierdut, în căutarea ei frenetică după fericire și succes, noțiunea cum ar fi păcatul și zidirea caracterului prin lupta împotriva păcatului. Răul a devenit o boală vindecabilă printr-o educație mai bună sau prin tratamente cu Prozac, de exemplu. În loc de virtute, noi vorbim despre împlinire și realizări.”⁷

Toate acestea sunt cauzate, după părerea mea, de căutarea cu orice preț a fericirii, nu a sfințeniei. Acest lucru nu înseamnă că fericirea și sfințenia se exclud una pe cealaltă (de fapt, ele merg mână în mână), dar suntem supuși permanent tentației de a alege pentru copiii noștri o viață complet lipsită de stres și de probleme, în loc să-i lăsăm să treacă prin experiențe care le zidesc caracterul. Nici eu nu am procedat mai bine. Nu demult, fiica mea cea mai mică, Kelsey, și prietena ei cea mai bună, Laura, m-au însoțit într-o călătorie în Orlando, statul Florida. Am ajuns mai devreme și astfel am avut mai mult timp la dispoziție să vizităm Magic Kingdom, Sea World și studiourile Disney MGM, iar pentru prelegerile de la conferință aveam rezervată o zi și jumătate. În ziua în care prelegerile mi-au ocupat tot timpul, fetele au petrecut trei ore la o piscină a hotelului și s-au uitat la două filme în camera hotelului. Mâncarea ne era servită în cameră, iar femeile de serviciu făceau curățenie de două ori pe zi, de fiecare dată lăsându-le fetelor multe dulciuri.

Zborul cu avionul între Orlando și Seattle fiind destul de lung, împreună cu Lisa și cu mama Laurei, le-am cumpărat fetelor câte ceva ca să nu se plictisească, lucruri pe care Kelsey, cu perspicacitatea ei, le-a numit kitul de „supraviețuire“ din timpul călătoriilor. Auzind-o, am început să râd, cu toate că, de fapt, am râs de mine însumi. Numai în America un părinte cumpără un kit de supraviețuire pentru călătoria copiilor lor. Deși eu la conferințe vorbesc despre cât de importantă este plictiseala pentru că ne obligă să ne rugăm, ca tată mă străduiam din răspuțeri să-i umplu timpul fiicei mele.

În aceeași săptămână fiul nostru Graham urma să meargă într-o tabără. Lisa mi-a spus că părinții le cumpără copiilor care merg în tabără mai multe lucruri ca să nu-i lase să se plictisească. Așa că am cumpărat și eu câteva dulciuri, o carte de colorat, un pistol cu apă, gumă de mestecat, un aparat foto de unică folosință și alte câteva mici obiecte. După ce i le-am dat, am râs din nou de mine însumi. Copilul mergea în tabără să se simtă bine. De ce m-am simțit obligat să-i cumpăr lui Graham atâtea lucruri inutile când el se ducea într-un loc unde urma să se joace optsprezece ore pe zi?

Deși părerea mea este că ei au capacitatea de a suporta puțină plictiseală și de a înfrunța câteva dificultăți, totuși nu-mi face plăcere să-mi

văd copiii trecând prin situații de acest gen. Mă doare mai mult decât aş fi crezut când îi văd pe copiii mei că trec prin dificultăți. Simt cum mă cuprinde tristețea și sufăr atunci când au eșecuri, probabil mai mult decât suferă ei. Comparativ cu Abigail Adams, sunt un părinte slab. Mă străduiesc însă să mă schimb. *Încerc* să-mi ajut copiii să înțeleagă că lumea este acel loc în care a trăi este greu și că trebuie să devină tari ca să reușească. Vreau ca ei să înțeleagă valoarea asumării riscurilor, valoarea acceptării provocărilor care la început par imposibil de învins, valoarea de a te putea ridica după un eșec fără a-ți pierde speranța.

De ce? Pentru că, în cazul că vor învăța aceste lucruri, vor înțelege nevoia stabilirii adevăratei ordini a priorităților în viață.

Ordinea priorităților

Înclinația noastră naturală (dar nu în mod neaparat sfântă) de a face cât mai ușoară viața copiilor noștri, cumulată cu realizările pe care dorim ca ei să le obțină neapărat, ne indică ce anume prețuim noi, ca părinți, cu adevărat în viață. Prin lucrurile pe care le dorim pentru copiii noștri ies la iveală dorințele reale ale inimilor noastre.

Într-un mesaj remarcabil intitulat „Creșterea copiilor pe baza evangheliei”⁸, pastorul C.J. Mahaney din Gaithersburg, statul Maryland, ne avertizează că atunci când ne cheltuim toată energia creșterii copiilor noștri cu scopul ca ei să devină copii „de succes”, inteligenți și cu o comportare manierată, intențiile noastre bune pot obstrucționa atingerea unor scopuri și mai înalte. Care este lucrul *cel mai* important pentru copiii noștri?, se întreabă Mahaney. Să ajungă la cele mai bune universități? Să ajungă la douăzeci de ani fără să fi avut vreo zgârietură sau vreo decepție? Să creștem un copil care să știe să spună: „Da, vă rog” sau „Nu, mulțumesc”? Să ajungă un adult independent din punct de vedere financiar? Deși aceste scopuri sunt valoroase, puneți-vă următoarea întrebare. Este copilul care nu a fost niciodată internat la spital, care are un comportament impecabil în societate și care a reușit să primească un serviciu bine plătit — dar al cărui suflet se află în pericol în ceea ce privește eternitatea — acel copil pe care ni-l dorim?

Biblia ne avertizează la modul cel mai serios în 1 Samuel. Eli, marele preot avea doi fii care se culcau cu femeile care făceau curățenie în Cortul

Întâlnirii și care se îmbuibau furând din jertfele aduse lui Dumnezeu. Poziția tatălui lor le-a permis să trăiască într-un lux relativ și, cu toate că Eli nu era de acord cu modul lor de viață, nu i-a oprit. Am putea spune că a preferat ca fiii lui să fie fericiți în loc să fie sfinți și astfel a atras mânia lui Dumnezeu. Dumnezeu l-a muștrat pe Eli: „cum se face că tu cinstești pe fiii tăi mai mult decât pe Mine?“ (1 Samuel, 2:29). Fiii lui Eli au devenit dușmanii lui Dumnezeu și situația s-a agravat atât de mult încât „Domnul voia să-i omoare“ (1 Samuel, 2:25), ceea ce s-a și întâmplat.

Cât de îngrozitor este gândul ca fiii și fiicele noastre să fie loviți de mânia lui Dumnezeu în timp ce se află în culmea fericirii! De aceea C.J. Mahaney ne aduce aminte că „lucrul important“ în creșterea copiilor este rugăciunea și strădania de a-i îndrepta pe copii spre mântuire, și nu numai atât, ci de a-i ajuta să devină slujitori ai evangheliei lui Isus Cristos. Eu aș vrea ca și copiii mei să poată rosti cuvintele lui Pavel, care a afirmat despre sine că era „rob al lui Isus Hristos... pus deoparte ca să vestească Evanghelia lui Dumnezeu“ (Romani, 1:1). În loc ca părinții să urmărească doar modificarea comportamentului progeniturilor lor, creșterea sacră a copiilor le demonstrează acestora că au nevoie de o relație cu Dumnezeu și că doar El împlinește în mod extraordinar această nevoie umană. Dacă nu vor experimenta niciodată nevoia după Dumnezeu și faptul că viața lor este lipsită de sens fără El, nu vor aprecia niciodată remediul lui Dumnezeu pentru sufletul lor.

Dacă modul de comportare înseamnă un echilibru chimic și nu o analiză onestă a inimilor noastre păcătoase, atunci mesajul evangheliei, al iertării, al pocăinței de păcate și al prezenței pline de putere a Duhului Sfânt devine lipsit de relevanță. Mahaney i-a spus fiului său după ce l-a disciplinat: „Acum înțelegi de ce amândoi, și tu și eu avem nevoie de un Salvator?“ Acesta este procesul sacru al creșterii copiilor: el privește în inimă, recunoaște păcatele și știe că există o singură soluție: mântuirea oferită de Dumnezeu.

În cazul în care copiii noștri nu experimentează nicio durere, dacă păcatele lor sunt doar mici „defecte“, dacă nu greșesc niciodată (pentru că, întotdeauna este vina profesorilor, a colegilor și a tuturor celorlalți), nu vor simți niciodată nevoia după un Salvator. Vor proceda ca și Adam

când a căzut în păcat: toți ceilalți erau vinovați de păcatul lui, dar el nu. Dacă vor continua să trăiască în acest mod, copiii se vor întâlni cu mânia lui Dumnezeu.

Da, este adevărat că suferim atunci când suferă copiii noștri, dar, dacă nu îi ajutăm să înțeleagă că au nevoie de un Salvator, din perspectiva eternității pericolul este mult mai mare. Poate că suferința *noastră* cea mai mare este suferința noastră *cea mai importantă*. Ce pierdere tragică dacă ne cruțăm de toate suferințele cu prețul pierderii mântuirii copiilor noștri.

Învățătura lui C.J. Mahaney îmi aduce aminte mie, ca tată, de ordinea reală a priorităților din viața mea și cea mai importantă este evanghelia. Aceasta înseamnă să acceptăm un adevăr foarte greu de acceptat, dar important: Împărăția lui Dumnezeu este mult mai semnificativă decât confortul personal al copiilor noștri. Oricât îi ador pe copiii mei, oricât de nebunește îi iubesc, îi trădez atunci când consider fericirea și confortul lor mai importante decât scopul general al lui Dumnezeu pentru viețile lor și pentru lumea întreagă.

Mărturisesc că este dureroasă chiar și scrierea acestor adevăruri! Desigur, vreau ca fiul și fiicele mele să fie în siguranță, să fie bine hrăniți și să-și atingă potențialul din punctul de vedere al educației și al tuturor celorlalte aspecte. Dar mai important este ca ei să devină beneficiarii mântuirii lui Dumnezeu și slujitorii Salvatorului lor. Dacă ei vor respinge evanghelia, vor fi condamnați pe drept. Mai dificil însă este faptul că *eu sunt de acord cu această condamnare a lor*, dacă voi încerca să le creez o lume ireală, fără dureri și fără consecințe, rezultatul fiind ascunderea față de ei a realității că există consecințe *etern*, cu *dureri* cumplite, dacă vor persista în rebeliunea față de Creatorul lor.

O dată unul dintre copiii noștri a fost foarte supărat pentru că l-am disciplinat din cauza unei atitudini greșite față de noi. I-am spus: „Să știi că te-am pedepsit nu numai pentru atitudinea ta greșită față de mama ta și de mine. Noi ne gândim și la sufletul tău. Tu trebuie să accepți autoritatea pe care Dumnezeu a pus-o peste tine. Dacă am închide ochii față de atitudinea ta, am pune sufletul tău într-un pericol etern și noi te iubim prea mult ca să procedăm așa.“

Cum pot fi sigur că respect adevărata ordine a priorităților? C.J. Mahaney îi încurajează pe părinți să le pună copiilor lor întrebări relevante: „Care crezi că este lucrul cel mai important pentru tata și mama?” Dacă ei nu se vor gândi la evanghelie, aceasta înseamnă că au înțeles că, pentru noi, ceea ce contează *cu adevărat* este să nu ne pună în situații jenante în public, să se poarte civilizată, să întrețină casa curată și să ia numai note mari ca să avem cu ce ne lăuda la prieteni.

În cartea *Căsătoria sfântă* îmi numesc soția „oglinza lui Dumnezeu”⁹. Într-un mod similar, copiii sunt, după părerea mea, oglinda inimilor noastre. Modul nostru de interacțiune cu ei scoate la iveală valorile vieții noastre. Lui Pavel nu îi era rușine de „Evanghelia lui Hristos”, ci avea „o vie dorință” să vestească evanghelia (Romani, 1:15-16). Copiii noștri vor oglindi inimile noastre, arătând dacă sunt așa cum dorește Dumnezeu.

Tatăl uitat de la Calvar

Creșterea sfântă a copiilor ne conduce spre un adevăr sever. Să ne gândim la Tatăl nostru ceresc și la ceea ce a permis ca să îndure pe cruce Fiul Său. În Vinerea Mare noi comemorăm sacrificiul eroic al lui Isus și e bine să facem acest lucru. Dar ce putem spune despre „Tatăl uitat” care lipsește din scena de pe Calvar? Imaginează-ți că ochii tăi ar fi martori la scena în care fiul *tău* este umilit, dezbrăcat de haine, bătut, ridiculizat și apoi răstignit. Apoi imaginează-ți-l pe fiul tău în timp ce suferă că se uită în ochii tăi și te întreabă: „Tatăl meu, dragul meu tată, de ce m-ai părăsit?”¹⁰

Este o erezie să sugerez că acele cuvinte rostite de Isus L-au durut pe Tatăl nostru ceresc mai mult decât L-au durut pe Isus piroanele? Nu cred. La fel cum nu cred că vreun părinte nu ar fi de acord cu mine.

Niciun tată nu și-a iubit fiul așa cum Tatăl nostru ceresc L-a iubit pe Isus și, totuși, dragostea Lui a permis ca Fiul Său să sufere. Isus Fiul, Dumnezeul-om perfect, a trebuit să sufere pentru El și pentru noi, într-un mod cum noi nu putem înțelege. Scriitorul Epistolei către Evrei afirmă că Isus „a învățat să asculte prin lucrurile pe care le-a suferit. Și după ce a fost făcut desăvârșit, S-a făcut pentru toți cei ce-L ascultă, urzitorul unei mântuirii veșnice” (Evrei, 5:8-9). Dacă Tatăl nu ar fi permis ca Fiul

Lui să sufere, gloria divină a lui Isus ar fi fost aceeași, pentru că este divin, însă nu ar purta cununa glorioasă a victoriei pe care a câștigat-o pe cruce. Nu poți afirma că Isus ar avea mai puțină glorie fără a deveni un eretic, dar, cu siguranță, fără cruce, El nu ar fi Isus pe care-L cunoaștem noi.

Iată adevărul greu de acceptat: dacă Dumnezeu a permis ca propriul Său Fiu să sufere — iar Dumnezeu este modelul nostru de părinte — ne putem aștepta la ocazii când vom fi obligați să vedem cum copiii noștri vor suferi pentru un bine superior. În acele momente, vom înțelege ce a simțit Maria când Simeon a avertizat-o: „sufletul tău va fi străpuns de o sabie“ (Luca, 2:35).

Dar vă rog să nu uitați: *suferința nu este sfârșitul!* Luca s-a străduit să prezinte scopul unic al Tatălui și al Fiului după ce teribila condamnare a păcatului a fost executată. Același Fiu care a strigat: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?“ a părăsit lumea rostind: „Tată, în mâinile Tale Îmi încredințez duhul!“ (Luca, 23:46), o afirmație a încrederii absolute, a abandonării în mâinile Lui și a dragostei. Ce cuvinte pline de dragoste adresate de un fiu tatălui său!

Deci, părinți, nu vă pierdeți curajul. Frustrările și supărările vor dura puțin și vor trece. Nu uitați adevărurile eterne pentru câștiguri temporare. Urmați exemplul Tatălui vostru ceresc, care a avut curajul de a-I permite Fiului Său să sufere, știind că relația dintre ei va supraviețui.

Cu siguranță că acesta este adevărul cel mai dificil dintre toate. În cazul în care creșterea copiilor nu ar fi o călătorie sacră, am putea evita acest adevăr. Am putea să ne folosim tot timpul și toate resursele în protejarea noastră și a copiilor noștri de orice durere. Dar, deoarece creșterea copiilor este o misiune sacră, Dumnezeu ne cheamă să ne supunem unei voințe transcendente care depășește cu mult puterea noastră: planul Creatorului pentru noi și pentru lumea Lui, un plan care ne va purta ocazional prin suferințe și dureri.

În modul de gândire al lui Dumnezeu există valori mai mari decât confortul și fericirea noastră. Este o lașitate spirituală să ne protejăm copiii de dificultăți și de suferințe, deoarece prin ele suntem modelați și noi. Să luăm în considerare cea mai concisă afirmație din Biblie cu privire la dezvoltarea spirituală: „ne bucurăm chiar și în necazurile noastre; căci

știm că necazul aduce răbdare, răbdarea aduce biruință în încercare, iar biruința aceasta aduce nădejdea“ (Romani, 5:3-4). După părerea lui Pavel, caracterul (traducerea NIV a expresiei „biruință în încercare“; n. tr.) se formează prin perseverența în momente dificile. Dacă nu îi lășăm pe copiii noștri să înfrunte momentele dificile, nu vor deveni niciodată suficient de puternici pentru a avea o influență pozitivă într-o lume foarte crudă, așa cum a făcut Isus pentru noi toți.

Înțelegerea acestui adevăr ne poate face pe unii dintre noi să ne gândim la lucrurile pe care le regretăm cel mai mult legate de situația actuală a copiilor noștri. O mamă, care a fost nevoită să stea mai mult în pat din cauza picioarelor ei bolnave, își privea de acolo copiii cum își asumau tot mai multe treburi gospodărești. Ei nu au putut lua parte la prea multe activități copilărești tocmai pentru că aveau grijă de mama lor și nici nu puteau fi însoțiți când mergeau în anumite locuri. Mama lor nu putea merge decât sprijinindu-se de un baston și de unul dintre băieți. Pentru adolescenți să aibă un astfel de părinte este stânjenitor.

Însă această mamă povestește că, în loc ca ei să devină plini de resentimente, trecând prin atâtea experiențe în timp ce îngrijeau de un părinte invalid, au devenit „oameni foarte atenți și plini de dragoste cu cei din jur“. Pentru că au avut atât de multe treburi de făcut acasă, au învățat cum să lucreze împreună. Rezultatul? Fiecare copil îi consideră pe ceilalți cei mai buni prieteni ai lui (câți frați și surori pot afirma aceasta?). Concluzia mamei: „Nu cred că durerea este bună. Uitându-mă însă la copiii mei, cred că viața mea a fost bună și nu doresc să nu fi avut parte de dificultățile prin care am trecut.“¹¹

Nu doresc să nu fi avut parte de dificultățile prin care am trecut. Inima ei seamănă cu a lui Abigail Adams. Este o femeie suficient de puternică pentru a suporta suferințele copiilor ei pe termen scurt de dragul recompenselor pe care aceste suferințe le aduc pe termen lung.

Nu putem să nu fim mișcați de suferințele copiilor noștri, dar, pentru că trăim într-o lume decăzută, putem fi siguri că vor avea parte și de suferințe. Deci, care este alternativa? Noi părinții putem fi atât de preocupați, de protectori și, în aparență, atât de iubitori, încât să creștem băieți lipsiți de curaj și de inițiativă și fete răsfățate. Feriți de orice durere și de suferință, scutiți de orice sacrificiu, fără să știe ce înseamnă să

pierzi ceva, copiii cresc fără să fie capabili să înțeleagă agonia lui Isus de pe cruce. Iar dacă îndepărtezi crucea din creștinism, nu mai rămân decât niște învățături morale, care nu diferă foarte mult de cele ale altor religii.

În numele dorinței de a-i cruța pe copii de aceste dificultăți, se ascunde realitatea că ne cruțăm pe noi înșine de durerea de a-i vedea suferind. Această lașitate nu va da rezultate bune. Copiii răsfățați au rareori curajul și tăria de a obține succesul real. Când criticile celor din jur îi vor lovi cu toată forța, în loc să le înfrunte cu o determinare de stâncă, acești copii răsfățați se vor refugia într-un colț și își vor plânge de milă.

Cum de am pierdut înțelegerea pe care a avut-o Abigail că durerea purifică?

Doi dintre prietenii noștri apropiați, Boone și Annie Carlson, au observat o schimbare majoră în atitudinea copiilor lor după ce s-au mutat dintr-o zonă rurală într-una suburbană. La sat copiii aveau zilnic sarcini de îndeplinit acasă, dar, după ce s-au mutat la oraș, unde aveau toate facilitățile la îndemână, părinții își petreceau după-amiezele ducându-i pe copii la diverse activități sportive. Spațiul fiind mult mai mic, treburile gospodărești erau mai puține și peste numai câteva luni Annie a observat că acest mod de viață i-a făcut pe copii să devină mai leneși, mai egoiști și mai pretențioși. Atunci ea și Boone s-au străduit să alcătuiască o listă cu activități gospodărești, cu nobilul scop de a învinge ispitele unui trai prea ușor care îi putea determina pe copii să-și formeze o concepție nerealistă despre viață.

Din nefericire mulți părinți procedează exact invers. Ei spun: „Copiii vor avea o viață mai bună decât am avut eu“, dar eu i-aș întreba: „Este *mai bine* să aibă o viață *mai bună*?“ Dacă prin expresia „mai bună“ ne referim la camerele proprii ale copiilor, la un trai îmbelșugat, la programe foarte încărcate (care le oferă copiilor „mai multe oportunități“), la echipamente sportive de ultimă generație, la taberele sportive și așa mai departe, atunci ar trebuie să ne întrebăm dacă acesta este un mediu de creștere a copiilor *cu adevărat* superior. Tatăl meu a crescut împărțind un singur pat cu alți doi copii; de la doisprezece ani a fost nevoit să lucreze ca să-și cumpere haine. În familia lui pierderea locului

de muncă al unui copil era ceva serios, astfel încât atunci când sora lui s-a îmbolnăvit și nu a mai putut merge să spele vase la un restaurant, tatăl meu a fost de acord să-i ia locul. Proprietarul restaurantului a răs când l-a văzut pe micul băiat care a venit să muncească: „Nici nu ajungi la chiuvetă!“ Dar tata nu s-a descurajat, s-a urcat pe o găleată, a început să spele vase și banii câștigați i-a dat surorii lui.

Astăzi procedura lui ar fi ilegală. Este ilegal ca un băiețel să muncească în locul surorii lui mai mari. Din această perspectivă, cu siguranță că tatălui meu nu i-a fost ușor. Nu s-a bucurat de niciunul din avantajele de care se bucură majoritatea copiilor de astăzi (inclusiv copiii mei). Dar nu știu câți copii de astăzi cresc dezvoltându-și un caracter mai puternic decât al lui. Întrebarea pe care mi-o pun cu privire la creșterea propriului meu fiu este: caracterul tatălui meu s-a dezvoltat accidental sau a învățat lecții valoroase datorită dificultăților prin care a trecut?

Aceasta nu înseamnă să-i privăm cu bună știință pe copii de anumite lucruri pentru ca ei să devină mai puternici. Lumea în care trăim lansează suficiente probleme, fără să mai fie nevoie să inventăm noi altele. Există o cale de a crea o familie sănătoasă fără a-i răsfăța exagerat pe copii, dar cartea de față nu își propune acest aspect. Este o carte care tratează punctul de vedere al părinților, ceea ce pentru mine înseamnă că trebuie să-mi dezvolt curajul de a le permite copiilor mei să se confrunte cu dificultăți și chiar cu suferințe. Aceasta este adevărata „creștere sacră a copiilor“.

Întrebarea fundamentală este următoarea: Cresc eu copii care cred că pentru Împărăția lui Dumnezeu și pentru viața de familie, merită să facă sacrificii? Văd copiii noștri că eu și soția mea suntem preocupați de ceva mai presus decât viața noastră proprie, mai important chiar decât familia noastră? Mi-aș lăsa fiul să se opună răului și nedreptății pentru o cauză mai importantă decât noi înșine?

Creșterea sacră a copiilor mă cheamă să accept cea mai mare suferință dintre toate, de dragul Împărăției lui Dumnezeu și al dezvoltării copiilor mei. Trebuie să le permit copiilor mei să înfrunte provocările, eșecurile, respingerea și durerea și apoi să-i învăț să folosească aceste evenimente care par negative pentru a înțelege care le este misiunea în viață și pentru a învăța să depindă de Dumnezeu.